

Prvih 100 let motošporta v Sloveniji – ključni mejniki

Prvi motociklistični dirki na ozemlju Slovenije od Podlipse so Smrečja, ki je bila 29. avgusta 2020, so že istega leta sledile tudi nekatere druge dirke ter kasneje še dirke na drugih prizoriščih. Izpostaviti velja leto 1926 in prvo izvedbo dirke na Ljubelj. Dirka na Ljubelj je imela veliko ponovitev in sredi 50. let je na njej zmagoval Leon Pintar.

1931

Svojo tekmovalno kariero začne Ludvik Starič, voznik, ki je zaznamoval motošport v 30. letih 20. stoletja. S svojimi odličnimi dosežki si je pridobil naziv *Leteči Kranjec*. Najprej se je meril na cestnih dirkah, kasneje pa se je posvetil *dirt tracku*, predhodniku speedwaya. Velja za prvega slovenskega motošportnega šampiona, ki je osvajal najvišja mesta tudi na največjih mednarodnih dirkah. Leta 2012 je bil sprejet v Hram slovenskih športnih junakov, kjer je med 60 slovenskimi športniki še vedno edini motošportnik.

1954

Ustanovljena je Tovarna motociklov Sežana, znana pod imenom Tomos. Kot tovarniška ekipa je nastopala na dirkah svetovnega prvenstva.

1958

Janez Rotar iz Tržiča – prvi slovenski motokrosist.

1961

Krško gosti kvalifikacijsko dirko svetovnega prvenstva v speedwayu, prvo dirko, ki je bila del svetovnega prvenstva. Krčani so kasneje organizirali še veliko dirk evropskega in svetovnega prvenstva, nazadnje leta 2019. Dirke, ki so bile del evropskega ali svetovnega prvenstva, so organizirali tudi v Kranju, Gornji Radgoni, Mariboru, Ljubljani in Lendavi, a od letos sta žal aktivni le še stezi v Krškem in Lendavi.

Miro Zelnik 14. maja s Tomosom D6 zmagaja na dirki Pokal Evrope za veliko nagrado Nemčije v Hockenheimu v razredu do 50 kubičnih centimetrov. Leto kasneje je bilo v tej kategoriji prvič izvedeno tudi svetovno prvenstvo.

1966

Stanko Vesenjaka kot prvi slovenski motokrosist osvoji naslov državnega prvaka Jugoslavije.

1967

Tržič prvič gosti dirko svetovnega prvenstva v motokrosu. Kasneje so si izvedbo dirk izmenjevali z Orehovo vasjo in Karlovcem. Zadnja dirka svetovnega prvenstva v Tržiču je bila leta 1986, Orehova vas pa je dirke svetovnega prvenstva organizirala vse do leta 2013. Letos naj bi bila na znameniti progi v Radizelu dirka svetovnega prvenstva za prikoličarje, a načrte je žal prekrižal novi koronavirus.

1968

Janko Štefe kot član Tomosove tovarniške ekipe na dirki za veliko nagrado Nemčije osvoji točko svetovnega prvenstva za 6. mesto.

1972

Milko Vesenjaka je član motokros reprezentance Jugoslavije, ki je tedaj prvič nastopila na Pokalu narodov.

1973

Del motošporta niso le zgodbe o uspehu, ampak na žalost tudi tragični dogodki. In mednje zagotovo sodijo nesreče na cestnih dirkah v Kamniku in Škofji Loki, kar je prispevalo k temu, da se od leta 1973 v Sloveniji ni več izvajalo sicer zelo priljubljenih in množično obiskanih cestnih dirk.

1979

Peter Verbič v kategoriji do 50 kubičnih centimetrov kot prvi slovenski dirkač osvoji točke na dirki svetovnega prvenstva na Grobniku, tedaj Slovencem domači progi. Bil je osmi. Tri leta kasneje je dve točki osvojil tudi na dirki v Hockenheimu. V razredu do 80 ccm sta točke svetovnega prvenstva osvojila tudi Janez Pintar in Alojz Pavlič.

Za osvojeno prvo točko svetovnega prvenstva med motokrosisti poskrbi Marjan Avbelj, in sicer je bil 10. na dirki v Bolgariji.

1987, 1988

Silvo Habat kot edini slovenski dirkač doslej nastopa na dirkah najmočnejše kategorije svetovnega prvenstva cestno hitrostnih dirk – v razredu do 500 ccm, predhodniku razreda MotoGP. Leta 1987 doseže najboljšo uvrstitev, in sicer 14. mesto na dirki v Le Mansu. Po današnjem sistemu točkovanja bi osvojil dve točki, a takrat je točke dobilo le najboljših deset dirkačev.

Po osamosvojitvi so se cestne dirke, predvsem po zaslugi AMD Domžale, katerega vodenje je prevzel Verbič, izvajale na letališčih v Portorožu, Mariboru in Cerkljah na Dolenjskem.

Postopna menjava generacij voznikov se začne tako v motokrosu kot v speedwayu.

1993

Na Pohorju izvedena prva enduro dirka v Sloveniji. Žal ji je sledila le še ena, dobro desetletje in pol kasneje v Ajdovščini.

1994

Silvin Vesenjaka kot prvi slovenski voznik endura nastopi na dirki svetovnega prvenstva v enduru.

1996

Jani Sitar zmaga na dirki evropskega prvenstva v motokrosu. Ta uspeh je dosegel na dirki v Loketu v razredu do 250 ccm.

1998

Slovenska motokros reprezentanca v sestavi Sašo Kragelj, Roman Jelen in Boštjan Kampuš osvoji 9. mesto na svetovnem Pokalu narodov v Foxhillu v Angliji, kar je doslej najboljša uvrstitev slovenske reprezentance na olimpijadi motokrosa.

Speedwayist Matej Ferjan osvoji 3. mesto na mladinskem svetovnem prvenstvu.

Igor Jerman kot član ekipe Kawasaki France zmaga na 24-urni dirki vztrajnostnega motociklizma v Le Mansu. Jerman je najmlajši tekmovalec ekipe in tudi najmlajši v zgodovini te dirke, ki mu je to uspelo.

Jerman nastopa na svetovnem prvenstvu superbike, kar nadaljuje tudi leta 1999, ko sezono konča na visokem 14. mestu med 56 dobitniki točk.

2000

Matej Ferjan postane evropski prvak v speedwayu. V letih 2001 in 2002 kot prvi Slovenec nastopa na dirkah svetovnega prvenstva.

2002

Slovenski dirkač je prvič član ekipe, ki osvoji naslov svetovnega prvaka. To je uspelo Igorju Jermanu, članu ekipe Zongshen – osvojili so naslov svetovnega prvaka v vztrajnostnem motociklizmu.

Motokrosista Sašo Kragelj in Jaka Može sta prva Slovenca z naslovom evropskega prvaka v motokrosu: Kragelj je bil najboljši v razredu Open, Može pa v razredu 125 junior.

Matej Žagar osvoji naslov mladinskega evropskega prvaka v speedwayu.

2003

Roman Jelen osvoji 3. mesto na dirki svetovnega prvenstva v motokrosu v Italiji, in sicer v kategoriji do 650 ccm, ki je bila takrat najmočnejša kategorija.

2004

Matej Žagar osvoji naslov članskega evropskega prvaka v speedwayu. Uspeh ponovi še leta 2008.

2005

Aleš Hlad osvoji naslov evropskega prvaka v supermotu.

Milan Špendal osvoji naslov evropskega prvaka v prvenstvu prikoličarjev.

Luka Nedog postane evropski prvak v cestnem motociklizmu v kategoriji supersport 600.

Na dirki svetovnega prvenstva v speedwayu v Krškem Matej Žagar osvoji 3. mesto.

2006

Beno Štern osvoji naslov evropskega prvaka v supermotu.

Slovenska supermoto reprezentanca v sestavi Hlad, Štern in Marjan Habat zmaga na evropskem Pokalu narodov v Plevnu (Bolgarija).

Aleš Hlad zmaga na dirki svetovnega prvenstva v supermotu v Grčiji in na dirkah svetovnega prvenstva prvič v čast slovenskega motošportnika odmeva Zdravljica.

2007

Boštjan Skubic osvoji naslov evropskega prvaka v razredu superstock 1000.

Tim Gajser osvoji svoj prvi naslov evropskega prvaka, in sicer v razredu do 65 ccm.

2009

Igor Jerman osvoji še en naslov svetovnega prvaka v vztrajnostnem motociklizmu, tokrat kot član ekipe Yamaha Austria Racing Team.

Matevž Irt osvoji prvo slovensko zmago na dirkah svetovnega prvenstva v motokrosu. Konkurencu razreda MX3 premaga na dirki na Jastrebarskem na Hrvaškem.

Tim Gajser osvoji svoj drugi naslov evropskega prvaka, tokrat v razredu do 85 ccm.

2010

Uroš Nastran osvoji naslov evropskega prvaka v supermotu.

2012

Tim Gajser osvoji dvojno krono, naslovu mladinskega svetovnega prvaka doda tudi naslov najboljšega na stari celini. Obakrat v razredu do 125 ccm.

2013

Klemen Gerčar postane svetovni prvak v motokrosu v razredu MX3.

2014

Matej Žagar prvič zmaga na dirki svetovnega prvenstva v speedwayu – tekmece premaga na preizkušnji na Finskem. Sezono konča na skupnem 5. mestu. V nadaljevanju kariere na različnih prizoriščih zmaga še štirikrat.

2015

Tim Gajser pokori vso konkurenco svetovnega prvenstva razreda MX2 in postane svetovni prvak.

Slovenska reprezentanca v enduru prvič in edinkrat doslej nastopi na dirki *Six Days*.

2016

Tim Gajser prvič postane svetovni prvak v najprestižnejši kategoriji svetovnega prvenstva v motokrosu – v razredu MXGP.

2017

Jan Poropat osvoji naslov evropskega prvaka v minimotu.

2019

Tim Gajser še drugič postane svetovni prvak v elitnem razredu MXGP.

2020

Tim Gajser ubrani naslov svetovnega prvaka v motokrosu v elitnem razredu MXGP.

To je le nekaj najpomembnejših mejnikov, ki so zaznamovali prvih 100 let motošporta v Sloveniji. Zagotovo je posameznih dosežkov, ki bi bili vredni omembe, še veliko, mogoče smo katerega tudi nehote izpustili. Vsem, ki so krojili razvoj slovenskega motošporta, velja izreči iskrene čestitke. Ne le za dosežene rezultate, temveč tudi za vztrajnost, ki je bila zelo pogosto odločilen dejavnik uspeha v primerjavi s tekmeci, ki prihajajo iz okolij, bolj naklonjenim motošportnim panogam. A izpostavljeni dosežki potrjujejo, da je motošport del uspešne slovenske športne zgodovine. Želja nas vseh je, da bodo lahko tudi naši zanamci čez desetletja tako ponosno govorili o dosežkih slovenskih motošportnikov, kot govorimo danes ob praznovanju 100-letnice izvedbe prve motociklistične dirke na ozemlju Slovenije.

Ob 100. obletnici prve motociklistične dirke na ozemlju Slovenije (29. avgusta 2020) pripravil Erik Logar, predsednik Strokovnega sveta za avto-moto šport pri Avto-moto zvezi Slovenije, nacionalni športni zvezi za motošport in karting.

Nazadnje ažurirano: november 2020